

Ammattikoulutuksen laadunhallinta Suomessa eurooppa- laisen laatutyön etu- rintamassa

Tarja Riihimäki

Opetusneuvos, YM

Opetusministeriö, Ammatillisen koulutuksen yksikkö

tarja.riihimaki@minedu.fi

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien systemaattinen laatutyö on lähtenyt lupaavasti käyntiin. Opetushallituksen keväällä 2009 tekemän kyselyn perusteella yli kymmenen vuotta systemaattista laatutyötä oli tehnyt lähes 30 % ammatillisen koulutuksen järjestäjistä. Saman verran oli niitä, jotka olivat vasta aloittaneet laadunvarmistuksen eli laatutyön kesto oli alle 3 vuotta. Loput 40 % olivat jo saaneet laatutyönsä hyvään vauhtiin ja laatutyötä

oli tehty 3-10 vuotta. Tämän perusteella voi todeta, että kaikki ammatillisen koulutuksen järjestäjät ovat päässeet laadunvarmistuksen saralla joko hyvään vauhtiin tai ainakin saaneet herätteen laatutyön aloittamiselle (Väyrynen 2009).

Laadunvarmistuksen rooli koulutuksen järjestäjän oman toiminnan kehittämässä vaihtelee kuitenkin huomattavasti. Lähes puolet koulutuksen järjestäjistä ilmoitti, että laatutyötä johti laatu-päällikkö ja laatutyössä oli mukana useita kehittämissyrymiä. Oli kuitenkin

myös koulutuksen järjestäjiä (lähes 20 %), jotka ilmoittivat, että laatu työ hoidetaan oman toimen ohella eikä siihen ole suunnattu erillisiä resursseja (Väyrynen 2009).

Opetushallituksen kyselyn analysointi on tätä kirjoitettaessa vielä osittain kesken, mutta tulokset antavat kuitenkin rohkaisevan kuvan siitä, että ammattikoulutuksen laadunvarmistus etenee vähitellen osaksi ammattikoulutuksen kokonaisvaltaista kehittämistä. Tarkana toivottavasti alkavat olla ajat, jolloin laatu käsitteitä tehtiin kovin ponnistuksin yksinäisen laatu puurtajan toimesta. Valmistuttuaan se sai sitten rauhassa pölyntyä johdon kirjahyllyssä ilman, että mitään varsinaisia toimenpiteitä tai yhteistä laatu ajattelua organisaatioissa olisi syntynyt.

Yritykset tekevät systemaattista laatu työtä ja edellyttävät samaa myös yhteistyökumppaneiltaan. Samoin nopeasti etenevä kansainvälistyminen sekä opiskelijoiden ja tutkinnon suorittaneiden liikkuvuuden lisääntyminen edellyttävät, että oppimisprosessien ja tulosten laatu tulee voida osoittaa konkreettisesti. Laatu työlle tulee tätä kautta painetta ja toiminnan jatkuva kehittäminen edellyttääkin, että laadunvarmistus tulee osaksi koulutuksen järjestäjän normaalia toimintaa eikä muodosta mitään erillistä "laatu vastaavan" työ kenttää.

Ammattikoulutuksen laadunvarmistus

Ammattikoulutuksen laadunvarmistuksella on vankat perusteet sekä lainsäädännössä että koulutuksen ohjaus järjestelmässä. Ammattikoulutuksen laadunvarmistus järjestelmän voidaan katsoa koostuvan kolmes-

ta pääosasta, jotka ovat kansallinen koulutus poliittinen ohjaus, koulutuksen järjestäjien omat laadunvarmistus- ja arviointimenettelyt ja sekä koulutuksen ulkopuolinen arviointi.

Ammattikoulutusta koskeva lainsäädäntö asettaa koulutuksen järjestämiselle yleiset tavoitteet (Op 301, 1. luku). Säädökset edellyttävät, että koulutuksen järjestäjä säännöllisesti arvioi antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistuu koulutuksen ulkopuoliseen arviointiin. Laki edellyttää myös avoimuutta - arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa. Koulutuksen ulkopuolista arviointia varten opetusministeriön yhteydessä toimii erillinen koulutuksen arviointineuvosto, jonka tehtävänä on ulkopuolisten arviointien toteuttaminen. Ministeriö voi kuitenkin antaa yksittäisen arvioinnin suorittamisen myös muun kuin koulutuksen arviointineuvoston tehtäväksi (Op 301, 24 §).

Opetushallitukselle lainsäätäjällä on antanut tehtäväksi edistää opetuksen ja koulutuksen korkealaatuisuutta ja tehokasta järjestämistä sekä toteuttaa oppimistulosten seuranta arviointeja (Va 313, 1 §). Ammattikoulutuksen oppimistulosten seuranta varten Suomella onkin käytettävissään melko ainutlaatuinen työkalu - ammattiosaamisen näyttöt. Näyttöjen tuottamaan arviointitietoa voidaan monipuolisesti hyödyntää paitsi oppimistulosten arvioinnissa, niin myös ammattikoulutuksen laadunvarmistuksessa.

Koulutus poliittinen ohjaus

Valtioneuvosto ja opetusministeriö ohjaavat ammattikoulutuksen järjestämistä normi-, tulos-, rahoitus- sekä informaatio-ohjauksella.

Ohjausvaikutusta on myös koulutuksen arvioinnilla. Laadunvarmistuksen kannalta keskeistä ohjausinformaatiota sisältävät hallitusohjelma ja valtioneuvoston hallituskaudelle vahvistama koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma (Opetusministeriö 2007), joka sisältää koulutuksen tärkeimmät kehittämis- ja mitoitustavoitteet. Hallitusohjelman ja KESUn tavoitteita täsmennetään vuosittain valtion talousarviossa, jossa myös määrällään tavoite- ja seuranta-indikaattoreita.

Ohjausinformaatiota sisältää myös opetusministeriön ammatillisen koulutuksen järjestäjälle myöntämä koulutuksen järjestämislupa, jossa määritellään mm. enimmäisopiskelijamäärä, koulutusalat, erityiset koulutustehtävät sekä kunnat, joissa koulutusta voidaan järjestää. Opetusministeriö arvioi lupaa antessaan koulutuksen järjestäjän edellytykset koulutuksen järjestämiseen. Lupa voidaan tarvittaessa myös peruuttaa, jos arvioidaan, että koulutuksen järjestämisedellytykset ovat riittämättömät.

Parhaillaan uudistettavina olevat perustutkintojen perusteet määrittelevät tavoitteet koulutuksen tuottamalle osaamiselle, jonka laadunvarmistuksena toimivat yhteistyössä työelämän kanssa järjestettävät ammattiosaamisen näytöt. Koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmien tulee olla tutkinnon perusteiden tavoitteiden mukaisia, mutta samalla niiden tulee ottaa huomioon alueelliset painotukset.

Rahoitusjärjestelmä ja laadunhallinta

Ammattikoulutuksen rahoitusjärjestelmää on kehitetty ja kehitetään edelleen palkitsemaan kou-

Tulosrahoitusjärjestelmä tuottaa tärkeitä informaatiota toiminnan laadusta.

lutuksen järjestäjää tuloksellisesta toiminnasta. Tuloksellisuusrahoitus koostuu kahdesta osasta. Tulosrahoituksesta, joka perustuu määrällisistä tilastotiedoista johdettuihin indikaattoreihin sekä laatupalkinnoista, jotka toteutetaan vuosittaisena laatupalkintokilpailuna.

Tulosrahoitusjärjestelmä tuottaa tärkeitä informaatiota toiminnan laadusta tuloksellisuus-näkökulmasta koulutuksen järjestäjien ja opetushallinnon käyttöön. Useat koulutuksen järjestäjät ovatkin ottaneet tulosindikaattorit osaksi omaa toimintaansa kuvaavia indikaattoreita. Tulosrahoitus on osa ammatillisen koulutuksen perusrahoitusjärjestelmää ja tällä hetkellä tulosindikaattoreiden avulla jaetaan n. 2 % ammatillisen peruskoulutuksen kokonaisrahoituksesta. Indikaattoreiden laskentatapaa ollaan uudistamassa ja sen valmistuttua on tarkoitus lisätä tulosrahoituksen osuutta kokonaisrahoituksesta jonkin verran.

Koulutuksen tuloksellisuuden arviointikohteet (Opetushallitus 2008a) on johdettu tavoitteista, joita lainsä-

däntö ja opetusministeriö ammatilliselle koulutukselle asettavat. Arviointikohteet on ryhmitelty Balanced Scorecard (BSC) viitekehyksen pohjalta vaikuttavuuteen, prosessituloksiin ja henkilöstöön. Kullekin arviointialueelle on määritelty sitä kuvaavat mittarit. Koulutuksen vaikuttavuutta mitataan työelämään sijoittumisella ja jatko-opintoihin siirtymisellä. Prosessituloksellisuutta kuvaavat opiskelijoiden keskeyttämisen vähentyminen ja opintoaika. Henkilöstön osaamista ja sen kehittämistä on valittu kuvaamaan opettajakunnan muodollinen kelpoisuus ja henkilöstön kehittämiseen kohdennetut voimavarat. Koulutuksen järjestäjän ammatillisen koulutuksen yksikköhintaan sisältyvä tulosrahoitusporrastus perustuu tulosindeksiin, joka on yhdistetty edellä mainituista tuloksellisuuden arviointialueiden mittareista.

Tulosrahoituksen mittarit muodostavat rajatun kokonaisuuden, jonka puitteissa tuloksellisuutta arvioidaan. Tärkeämpää kuin yksittäisen mittarin arvo on tulostuloksellisuuden tuottamien tietojen muodostama kokonaisuus. Merkittävää on myös se, että tuloksellisuutta mitattaessa tarkastellaan aina historiatietoja. Koulutuksen järjestäjän kannalta tämä tarkoittaa sitä, että toimintaa tulee tarkastella pidemmällä aikajänteellä, jotta tulostuloksellisuuden tuottamaa informaatiota voidaan peilata relevantisti omaan toimintaan. Tuloksellisuuden ja laadun parantamiseksi tehdyt toimenpiteet näkyvät mittareissa vasta useamman vuoden päästä, mikä korostaa tarvetta pitkäjänteiseen kehittämistoimintaan. Tulosrahoitusjärjestelmän tuottaman ohjausinformaation arvo ja hyöty koulutuksenjärjestäjälle on sidoksissa siihen, millä tavalla tulosrahoituksen mittarit on kytketty omaan toiminnan kokonais-

valtaiseen kehittämiseen, laadunhallintaan ja tuloksellisuuden seurantaan.

Laatupalkintokilpailu

Tuloksellisuusrahoituksen indikaattoreihin perustuvaa tulosrahoitusta täydentää ammatillisen koulutuksen laatupalkintokilpailu. Sen tavoitteena on tukea ja kannustaa koulutuksen järjestäjiä perustehtäviin liittyvään jatkuvaan laadun arviointiin ja kehittämiseen. Lisäksi kilpailun avulla pyritään löytämään parhaita käytäntöjä muiden organisaatioiden oppimisen perustaksi. Laatupalkintokilpailujen vuosittaisilla painopistealueilla kiinnitetään huomioita koulutuspoliittisesti tärkeisiin erityisteemoihin. Vuoden 2009 erityisteemana on ennakointi- ja palautejärjestelmät ja niiden hyödyntäminen laatutyön tukena ja vuoden 2010 erityisteema on opettajien työelämäosaamisen kehittäminen ja työpaikkaohjaajien koulutus.

Laatupalkinto tukee organisaatiota suorituskyvyn parantamisessa ja kilpailuihin osallistumalla organisaatio voi lisätä kehitystyönsä tavoitteellisuutta ja järjestelmällisyyttä. Kokemusten mukaan osallistuminen kannustaa myös henkilöstöä mukaan kehittämistyöhön. Se myös edistää hyvien käytäntöjen ja niillä saavutettujen tulosten tunnistamista ja levittämistä. Ammatillisen koulutuksen laatupalkintokilpailuissa tarkastellaan laatua kaikilla toiminnan ja tulosten alueilla sen ohella, että kilpailussa on joka vuosi erityinen teema, jota tarkastellaan tarkemmin.

Laatupalkintokilpailun organisoi Opetushallitus opetusministeriön linjausten mukaisesti. Kilpailijoiden arvioinnin suorittaa sidosryhmien edusta-

jista koottu arviointiryhmä, joka tekee hakemusten arvioinnin, tarvittavat arviointivierailut sekä esityksen palkittavista organisaatioista. Kilpailuun osallistuminen on koulutuksen järjestäjälle mainio tilaisuus saada laadunhallintansa ulkoinen arviointi, jonka suorittaa asiantunteva arviointiryhmä. Monien osallistujien mielestä arviointiryhmän palauteraportti onkin ollut paras tulos kilpailuun osallistumisesta.

Laatupalkintokilpailu järjestetään Euroopan laatupalkintokriteeristön (EFQM-malli) mukaisesti. Malli muodostaa viitekehyksen suorituskyvyn ja erinomaisuuden kehittämiseksi pyrkimättä silti tarkasti ohjailemaan, millaisia toimintatapoja organisaatioiden tulisi soveltaa. Perusajatuksena on se, että erinomaisen suorituskyvyn voi saavuttaa monin eri tavoin. EFQM-mallissa erinomaisuutta osoitetaan yhdeksällä arviointialueella, joista viidellä esitetään toimintaa ja neljällä osoitetaan toiminnan avulla saavuttuja tuloksia.

Laadunhallintasuositus

Opetusministeriön vahvisti ammatillisen koulutuksen laadunhallintasuosituksen (Opetushallitus 2008b) alkuvuodesta 2008. Sen tehtävänä on tukea ja kannustaa ammatillisen koulutuksen järjestäjiä kehittämään toimintansa laatua kohti erinomaisuutta. Suositus perustuu ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen (CQAF, Common Quality Assurance Framework). Laadunhallintasuosituksen valmisteli Opetushallitus yhteistyössä mm. ammatillisen koulutuksen järjestäjien, opetushenkilöstön, työ- ja elinkeinoelämän sekä opiskelijoiden kanssa. Sen tarkoituksena on tarjota

puitteet laadunhallinnan pitkäjänteiselle kehittämiselle. Suositus on sovellettavissa eri tavoin toteutettavaan ammatilliseen koulutukseen sekä koulutuksen järjestäjän että toimintayksikkötasolla. Suositus on pyritty myös laatimaan siten, että se soveltuu laadun kehittämisen eri vaiheissa oleville.

Laadunhallintasuositus ei esitä valmiita ratkaisuja tai toimintamalleja, vaan ne koulutuksen järjestäjän tulee aina valita omaan toimintaansa soveltuviksi. Suositus ei myöskään anna vähimmäiskriteerejä laadunhallintaan, vaan kannustaa toiminnan kehittämiseen kohti erinomaisuutta. Suositusten soveltamistapa on siis kaikilta osin käyttäjien harkinnassa. Laadunhallintasuosituksen tarkoituksena ei myöskään ole korvata olemassa olevia laadunvarmistusjärjestelmiä tai ohjata koulutuksen järjestäjiä käyttämään jotain tiettyä järjestelmää. Suositukset ovat sovellettavissa kaikkiin olemassa oleviin järjestelmiin.

Opetushallituksen laatukyselyn (Väyrynen 2009) mukaan koulutuksen järjestäjät käyttävät laadunhallintasuositusta laatutyön viitekehyksenä ja toimivana ”tarkistuslistana” asioista, jotka tulee ottaa huomioon toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa, arvioinnissa ja laadun parantamisessa. Suositus myös auttaa henkilöstöä motivoitumaan laadunhallintaan päivittäisessä toiminnassa asettamalla laatutyön koulutuksen toteuttamisen kontekstiin.

Laatusuosituksen kehittämisestä saatiin edellä mainitussa kyselyssä myös selviä ehdotuksia. Suositus keskittyy nyky muodossaan koulutuksen järjestäjän laadun kehittämiseen. Verkostoissa toimiminen ja palvelujen tuottaminen ver-

Ammattikoulutuksen eurooppalainen laatutyö

*Suomalaiset
ovat tunnettuun
tapaansa
olleet aktiivisia
kehittämis-
työssä.*

kostomaisesti asettaa laadukkaalle toiminnalle omat vaatimuksensa, joita toivottiin otettavaksi huomioon jatkokehittämissä. Samoin toivottiin käytännön konkreettisia esimerkkejä onnistuneesta laatutyöstä. Tästä hyvänä esimerkkinä voisivat olla ammatillisen koulutuksen laatupalkintokilpailussa menestyneet koulutuksen järjestäjät. Palkittuina on ollut pieniä, yksialaisia sekä monialaisia, maakunnallisia koulutuksen järjestäjiä, joten hyviä esimerkkejä tai benchmarking-kohteita on tarjolla kaiken tyyppisille koulutuksen järjestäjille.

Onnistuneeseen laatutyöhön voi pehdyä monilla eri menetelmillä, joista vertaisoppiminen ja vertaisarviointi ovat konkreettinen tapa tutustua ja oppia laadunhallinnasta samantyyppisessä organisaatiossa. Opetushallitus on ollut koordinaattorina Itävallan ammatillisen koulutuksen tutkimusinstituutin (Öibf) hallinnoimassa Leonardo-projekteissa, jossa on kehitetty vertaisarviointia Suomessa ja laadittu sitä varten myös toimiva opas (Opetushallitus 2007).

Ammatillisen koulutuksen laatu-yhteistyötä Euroopassa on tehty osana eurooppalaista ammattikoulutuspolitiikkaa eli Kööpenhaminan prosessia, jonka tavoitteena on parantaa ammatillisen koulutuksen tuloksellisuutta, laatua ja vetovoimaa. Myös ammatillisessa koulutuksessa olevien ja ammatillisen tutkinnon suorittaneiden liikkuvuuden edistäminen on ollut yksi prosessin painopisteistä. Laajemmin prosessin tavoitteena on edistää Euroopan laajuisten työmarkkinoiden kehittymistä, mikä onkin oleellista, jos halutaan lisätä esimerkiksi työvoiman ja opiskelijoiden liikkuvuutta.

Eurooppalaisen yhteistyön tuloksena on syntynyt useita työkaluja, joiden tavoitteena on tutkintojen läpinäkyvyyden ja vertailtavuuden lisääminen sekä laadun parantaminen. Suomalaiset ovat tunnettuun tapaansa olleet aktiivisia tässä kehittämistyössä, mukana on ollut edustajia sekä opetushallinnosta että työmarkkinajärjestöistä. Aktiivisuus näkyy myös työn tuloksissa, sillä esimerkiksi opintosuoritusten siirtojärjestelmän ja ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen linjauksissa on mukana Suomessa kehitettyjä ja käytännössä kokeiltuja menettelyjä.

Yhteistyön tuloksena on syntynyt useita konkreettisia välineitä:

- ECVET eli ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä (European Credit system for Vocational Education and Training), joka on tarkoitettu edistämään ammatillisten opiskelijoiden liikkuvuutta ja opintosuoritusten siirtoa.

- EQF = Eurooppalainen tutkintojen viitekehys (European Qualifications Framework), joka koskee kaikkea koulutusta. Suomessa on tämän pohjalta valmisteltu ehdotus kansalliseksi viitekehykseksi, joka on tarkoitus hyväksyä vuonna 2010.
- EQARF = ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalainen viitekehys (European Quality Assurance Reference Framework for Vocational Education and Training), joka tukee ammatillisen koulutuksen laadunhallintaa.

ECVET- ja EQF -suositukset sisältävät myös laadunvarmistusosiot, joiden avulla pyritään varmistamaan vertailtavan koulutuksen laatu ja sen läpinäkyvyys. Tämä on merkittävä osa suositusten käyttöönottoa, sillä suositusten valmisteluvaiheessa käytiin vilkasta keskustelua mm. siitä, kuinka voidaan varmistaa, että suositusten soveltaminen jäsenmaissa tapahtuu keskinäistä luottamusta herättävällä tavalla. Suomen ongelmana eurooppalaisessa katsannossa on ollut se, että meillä ammatillisessa koulutuksessa ei ole päättötutkintojärjestelmää, vaan osaamisen arviointi tapahtuu opintojen koko keston ajan. Tähän varmasti ammattiosaamisen näytöt ja niihin liittyvä oppimistulosten arviointi tuo lisää ulkoista luotettavuutta toteutetaanhan näyttöjen arviointi yhdessä työelämän edustajien kanssa.

EQARF eli ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalainen viitekehys kattaa laadunvarmistuksen kaikki vaiheet: suunnittelun, toteutuksen, arvioinnin ja palaute- ja muutosten toteutuksen. Viitekehys perustuu yhteisiin laatuvaatimuksiin ja niiden ohjeellisiin kuvaajiin sekä indikaattorei-

hin, joita sovelletaan laadunhallintaan sekä ammatillisen koulutuksen järjestelmien että koulutuksen järjestäjien tasolla. Viitekehysten tavoitteena on tukea laadunhallintaa ammatillisessa koulutuksessa ja turvata laadunhallinnan välineiden monipuolinen käyttö. Viitekehys muodostaa ”työkalulaatikon”, josta eri käyttäjät voivat valita oman laatu järjestelmänsä vaatimuksiin parhaiten soveltuviksi katsomansa kuvaajat ja indikaattorit. Useat esitetyistä indikaattoreista ovat samoja, joita Suomessa on käytetty tuloksellisuusrahoituksessa.

Viitekehysten käyttöönotto on vasta alkuvaiheessaan, joten on mielenkiintoista seurata kuinka se istuu eri maiden hyvin erilaisiin ammatillisen koulutuksen järjestelmiin. Myös laadunvarmistuksen rooli ammatillisessa koulutuksen vaihtelee huomattavasti eri maissa.

Elinikäisen oppimisen ohjelma ja laatutyö

Aiemmin itsenäisenä toiminut Leonardo da Vinci -ohjelma on nyt osa Elinikäisen oppimisen ohjelmaa. Sen merkitys on ammatillisen koulutuksen kehittäjänä eurooppalaisessa kontekstissa merkittävä. Leonardo-ohjelman osuus on noin 25 % koko ohjelmakauden noin 7 miljardin euron budjetista. Ohjelman yhtenä teemana on ollut ammatillisen koulutuksen laatu ja sitä kautta on mahdollista tehdä toiminnan ja laadun kehittämistyötä eurooppalaisten kumppaneiden kanssa. Kansainväliset kehittämishankkeet tuovat uutta näkökulmaa laadunhallintaan ja esimerkiksi vertaisoppimishankkeen voi suunnitella myös yhteistyössä ulkomaisen kumppanin kanssa. Jatkossa ohjelma pyrkii tukemaan liikkuvuuden

ohella erityisesti yhteisten eurooppalaisten välineiden käyttöönottoa ja hyvien käytäntöjen levittämistä.

Ammattikoulutuksen laadunvarmistuksen toimijoita Euroopassa

Euroopan komission aloitteesta on perustettu ammattikoulutuksen laatuverkosto-projekti ENQAVET (www.enqavet.eu), jonka toiminta on rahoitettu Elinikäisen oppimisen ohjelmasta. Verkoston tehtävänä on ollut "jalkauttaa" ammatillisen koulutuksen laadunhallintaa ja viitekehystä jäsenmaiden käyttöön sekä muodostaa keskustelufoorumi laadunvarmistuksen kulttuurin vahvistamiseksi Euroopassa. Verkosto on toiminut vuodesta 2005 alkaen ja tuottanut ammatillisen koulutuksen laadun kehittämiseen liittyviä raportteja ja tutkimuksia. Lisäksi se on aktiivisesti organisoanut vertaisoppimista pahtumia eri puolilla Eurooppaa, joihin myös suomalaiset ovat aktiivisesti osallistuneet.

Verkostossa on toiminut joukko teemaattisia työryhmiä, jotka ovat pohtineet laadunvarmistusta eri näkökulmista. Työryhmät ovat mm. valmistelleet ehdotusta laadunvarmistuksen indikaattoreiden tarkemmasta määrittelystä, pohtineet ammattikoulutuksen vetovoiman lisäämistä ja kehittäneet vertaisoppimista. Työryhmissä ovat olleet edustettuina sekä kansalliset viranomaiset että työmarkkinaosapuolet. Ulkopuolisia asiantuntijoita on myös käytetty työryhmien työn tukena.

Ammatillisen koulutuksen monipuolista kehittämistyötä on jo pitkään tehnyt Cedefop, joka on Kreikassa sijaitseva Euroopan ammatillisen koulutuksen

kehittämiskeskus. Sen työn tavoitteena on edistää elinikäistä oppimista Euroopan unionissa tuottamalla tietoa ammatillisesta koulutuksesta. Se tukee ammatillisen koulutuksen kehittämistä ja tutkimusta sekä tuottaa ja välittää ammatillisen koulutuksen järjestelmiä ja koulutuspolitiikkaa koskevaa tietoa. Se on aktiivisesti ollut mukana mm. ENQAVET -verkoston toiminnassa ja tukenut esim. kaikkien teematyöryhmien toimintaa asiantuntijoidensa avulla. Cedefop on jo lähes kymmenen vuoden ajan vetänyt ammatillisen koulutuksen laatu-työtä omassa laatuverkostossaan, jonka toiminnan pääfoorumi on nykyisin avoin virtuaaliyhteisö, jonka työn tuloksiin voi tutustua sen nettisivuilla (www.Cedefop.europa.eu). Se on myös tuottanut lukuisia tutkimuksia ja selvityksiä liittyen laatu-työhön teemoina mm. tulostavoitteet ja laadunvarmistus sekä laadunvarmistus ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien sertifiointi.

Cedefop toimii verkostoperiaatteella, ammatillista koulutusta koskevat tiedot se hankkii pääasiassa kahden verkoston Refernetin ja TTnetin (opettajat ja kouluttajat) kautta. Refernet-verkoston tavoitteena on edistää jäsenmaiden keskinäistä tiedonvaihtoa ja tukea kumppanuuden perustamista. Opettajien ja kouluttajien verkosto tekee merkittävää kehittämistyötä mm. liittyen opettajan-koulutukseen. Suomessa molempia verkostoja hallinnoi Opetushallitus.

Lähteet

Kahri K. (toim.) 2009. Opetustoimen lainsäädäntö. Op 301 L Ammatillisesta koulutuksesta. Suomen Laki. Helsinki: Talentum Media Oy.

Kahri K. (toim.) 2009. Opetustoimen lainsäädäntö. Va 313 VNA Opetushallituksesta. Suomen Laki. Helsinki: Talentum Media Oy.

Opetushallitus. 2007. Eurooppalaisen vertaisarvioinnin opas ammatilliseen koulutukseen. http://www.oph.fi/download/46867_eurooppalaisen_vertaisarvioinnin_opas_ammattilliseen_koulutukseen.pdf

Opetushallitus. 2008a. Ammatillisen peruskoulutuksen tulorahoitus. Tulomittariseloste vuodelle 2009. <http://www02.oph.fi/asiakkaat/rahoitus/tulosr09/tulosmittariseloste%202009.pdf>

Opetushallitus. 2008 b. Ammatillisen koulutuksen laadunhallintasuositus. Helsinki: Yliopistopaino. http://www.oph.fi/download/46734_ammattillisen_koulutuksen_laadunhallintasuositus.pdf

Opetusministeriö. 2007. Koulutus ja tutkimus vuosina 2007–2012. Kehittämissuunnitelma. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/asiakirjat/kesu_2012_fi.pdf

Väyrynen, P. 2009. Luento: Laadunhallinnan tila laadunhallintaselvityksen tulosten valossa. Opetushallituksen Laatu Laivalla Seminaari 24.8.

